

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Møde mellem Videnskabsudvalget,
Uddannelsesudvalget
og
Danske Universiteter

21. april 2009
Københavns Universitet

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Program

- Velkomst
 - Bødil Nyboe Andersen, Københavns Universitet
- Udmøntning af globaliseringsmidler
 - Jens Oddershede, Syddansk Universitet
- Evaluering på universitetsområdet
 - Ralf Hemmingsen, Københavns Universitet
- Internationale projekter
 - Lauritz B. Holm-Nielsen, Aarhus Universitet
- Spisning i Fangekælderen

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Danske Universiteter

- Stiftet med virkning fra 1. januar 2008
- Samarbejdsorganisation for de 8 danske universiteter
- Repræsenterer de danske universiteter nationalt og internationalt
- De 8 bestyrelsesformænd udgør tilsammen Formandskollegiet
- De 8 rektorer udgør tilsammen Rektorkollegiet

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Udmøntning af
globaliseringsmidlerne

Jens Oddershede
Syddansk Universitet

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

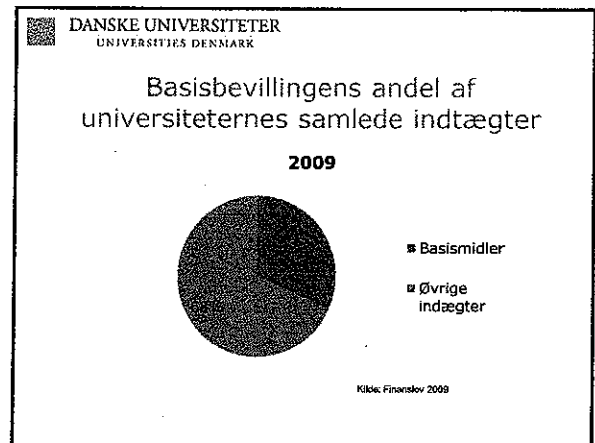
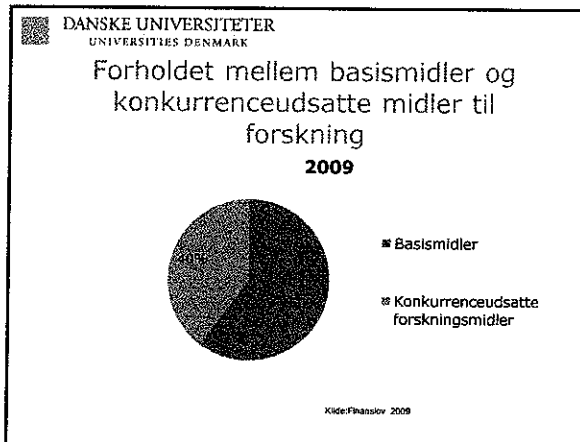
Globaliseringsforlig

- Danske Universiteter er glade for det brede forlig som giver godt grundlag for udviklingen af Danmark som vidensamfund
- Danske Universiteter foreslår fokus på især fire emner:
 - Basismidler versus konkurrenceudsatte midler
 - Fuld finansiering af forskningsprojekter
 - Taxametrene skal matche ambitionerne
 - Dispositions muligheder og planlægningshorisont

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Basismidler versus
konkurrenceudsatte midler

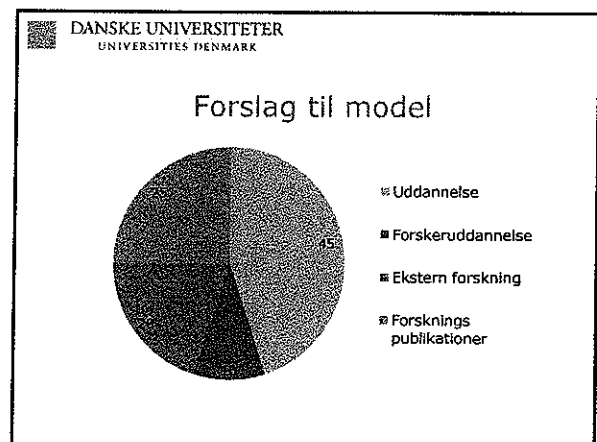
- Konkurrenceudsatte midler udgør en stigende andel
- Fordelingen mellem basismidler og midler fra de statslige forskningsråd er interessant, men den reelle andel af konkurrenceudsatte midler er højere, når universitetets samlede indtægter til F&U vurderes
- Indtægter fra private midler, EU midler, uddannelsesmidler, etc. afhænger direkte af aktiviteten og kan ændre sig dramatisk på kort sigt

- DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK
- ### Hvilken indflydelse har en stor basisbevilling for universiteterne?
- Sikrer uafhængighed og mulighed for at agere langsigtet
 - Sikrer forskningsbaseret uddannelse og videnformidling
 - Sikrer at ledelsen kan lede - altså har midler den kan prioritere

- DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK
- ### Principper for model til fordeling af basismidler
- Få væsentlige indikatorer for universiteternes kerneydelser
 - Gennemskuelig og logisk - forudsigelige resultater
 - Modellen skal ikke forfordele visse hovedområder
 - Modellen skal kun fordele nye midler og ikke ændre ved den eksisterende fordeling af basismidler til universiteterne.
 - Udgangspunkt er den kendte og accepterede 50/40/10-fordeling

- DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK
- ### Forslag til model
• Uddannelsesindtægter (STÅ)	45 %
• Forskeruddannelse (ph.d.)	10 %
• Ekstern forskningsindtægt	20 %
• Forskningspublikationer	25 %
- Indikatoren for forskningspublikationer (bibliometri) bør indføres over et par år (start med 10 %), men således at ekstern forskning og bibliometri tilsammen vægter med 45 % i hele perioden

Fuld finansiering af forskningsprojekter

- Loftet på 10 % medfinansiering ved tildeling af forskningsrådsbevillinger er en god og modig beslutning
- Sundt princip, at forskningsrekvirenten betaler de fulde omkostninger til bevilligede forskningsprojekter
- Loftet bør udbredes til alle offentlige forskningsbevillinger (fx grundforskningsfonden) og alle offentlige modtagere (fx hospitaler)
- Private forskningsmidler bør støttes med en offentlig præmie til indirekte omkostninger

Taxametrene skal matche ambitionerne

- Taxametrene er blevet udhulet
- HUM og SAMF på universiteterne har de laveste taxametre i den danske uddannelsessektor
- Universiteterne får det bedst mulige ud af situationen – men økonomien matcher ikke de ambitioner samfundet, de unge og deres forældre har
- Glædeligt at der nu er enighed om et løft
- Det skal være et løft, der kan ses og mærkes

Solidt fagligt grundlag...

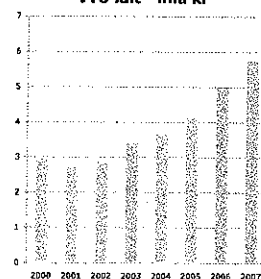
- Væsentligt at analysere det aftalte:
 - forholdet mellem konkurrence og basismidler og
 - taxametrene på hum og samf
- Der skal fokuseres på disse og ikke andre finansministerielle dagsordener
- Tidsstudier er af begrænset værdi
- Man bør bl.a. se på
 - Omkostninger ved forskningsansøgninger
 - Hvor meget undervisning man kan få for de nuværende taxametre
- Ikke gavnligt at blande en McKinseyanalyse sammen med universitetsevalueringen

Uddel midlerne - bedre planlægningsgrundlag

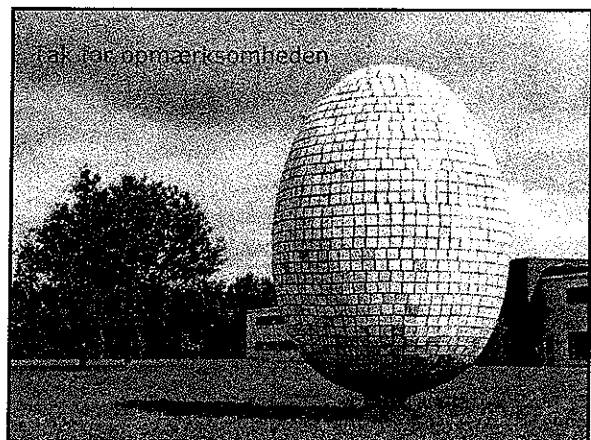
- Vanskeligt at planlægge, hvis væsentlige dele af midlerne ikke er meldt ud
- Forsinkelse fra bevilling til anvendelse giver anledning til misforståelser mellem politikere, forskere og ledere
- Når der på finansloven er bevilliget fx 1,0 mia. kr. til forskningsrådene, går der typisk 3-5 år før midlerne er anvendt i forskningsmiljøerne

- Pengene er bevilliget på finansloven
- Der skal anvendes tid på opslag, ansøgninger og bedømmelse
- Projektbevillinger er typisk af 3-5 års varighed
- Når konkurrenceudsatte midler øges, så stiger de uforbrugte midler i VTU tilsvarende
- Det kan være årsagen til den oplevede divergens mellem den politiske opfattelse og forskningsmiljøerne

**Ikke udbetalte afgivne
tilsagn
VTU ialt - mia kr**

Figuren viser alle opspærrede tilgange i VTU, dvs. ikke udbetalte forskningsråd mv. Kilde: statsregnskabet

Evaluering på universitetsområdet

Rektor Ralf Hemmingsen
Københavns Universitet

Man får hvad man måler...

Evaluering: Kommissorium

De 5 punkter som aftalt mellem Regeringen og
Socialdemokraterne:

- Universitetssammenlægningerne
- Medbestemmelse
- Den frie akademiske debat
- Forskningsfriheden
- Universiteternes frihedsgrader

Evalueringspanel

Udpeget af ministeren d. 5. december 2008:
Dr. Agneta Bladh, rektor, Kalmar Universitet
(formand)
Professor Georg Winckler, rektor, Wiens
Universitet
Dr. Abrar Hasan, uafhængig rådgiver (tidl.
OECD)
Professor Elaine El-Khawas, George
Washington University
Professor Peter Maassen, Oslo Universitet

Proces

- Alle universiteter har lagt vægt på en bred
intern debat
 - I diverse organer (SU, akademisk råd, studienævn,
bestyrelse mv)
 - Brede fora (blogs, stormøder mv)
- Processen er i gang netop nu
- Udfordring at fastholde det aftalte fokus for
evalueringen
- Metodeproblemer (fx tid)
- Evalueringstræthed på universiteterne
- Universiteterne ønsker mulighed for dialog
med evalueringspanelet

Fusioner

- Evalueringens anledning, men fusioner kan
vanskeligt vurderes efter kun to år
- En anledning til at gøre status og
dokumentere de betragtelige omkostninger
ved fusionerne
- For tidligt for at bedømme effekten – men
processen og mulighederne kan afdækkes

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITIES DENMARK

Frihedsgrader

- Centralt emne for universiteterne
- Øget handlefrihed og mindre detailstyring afgørende, hvis universiteterne skal kunne fastholde kvalitet i forhold til udlandet

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITIES DENMARK

Frihedsgrader (eksempler)

- Begrænsninger på det internationale område
- Overheadproblematikken (basismidler udhules; problemer med bygningsfinansiering)
- Manglende friheder på løn/ansættelse (globalt arbejdsmarked)

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITIES DENMARK

Forskningsfrihed

- Er individuel
- Relativt færre basismidler = relativt mindre råderum for forskningen
- "Der er ikke forskningsfrihed – der er ansøgningsfrihed" (kvalitativt svar fra KU's interne evalueringsproces)

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITIES DENMARK

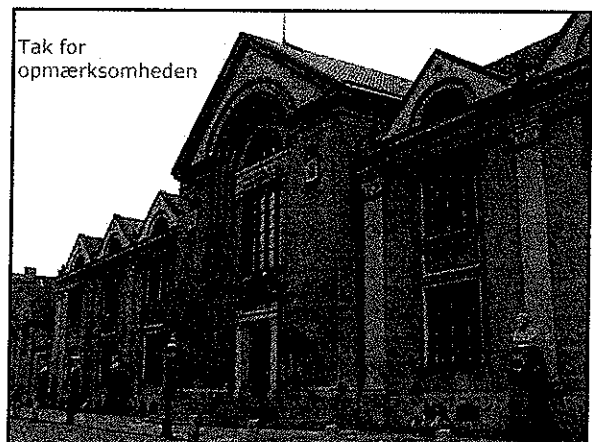
Færre regler – bedre ledelse

- De bedste universiteter i verden har store frihedsgrader
- Globaliseringen kræver mulighed for at handle hurtigt – og for at disponere langsigtet
- Ansatte og studerende vil behandles individuelt - ikke efter centralt fastsatte regler
- Internationalt samarbejde kræver mulighed for at udvise fleksibilitet
- Færre detailregler giver bedre muligheder for at udøve strategisk ledelse

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITIES DENMARK

Hvilke regler kan undværes?

- Anvendelsen af offentlige midler skal følges nøje – revision og økonomisk tilsyn en selvfølge
- I den akademiske verden måles succesen ikke i penge – men i kvalitet. Regelstyring af uddannelserne og forskningen bidrager ikke til at fastholde og udvikle kvalitet i universiteternes kerneydelser
- Fokus på at følge regler fjerner fokus fra innovation og samspil med omverdenen

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Forskning og uddannelse
uden grænser
- to globale initiativer

Lauritz B. Holm-Nielsen
Aarhus Universitet

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Globalt initiativ nr. I
SAMARBEJDE MED KINA

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Formål med Kina-initiativet

- Styrke samarbejde mellem stærke kinesiske og stærke danske forskningsmiljøer
- Synliggøre dansk forskning i et land med mange danske virksomheder
- Placere Danmark på verdenskortet i en fremtidig særk vidennation

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Dansk universitetscenter i Beijing

- Samarbejde mellem Graduate University of Chinese Academy of Sciences og et konsortium af de danske universiteter
- Platform for tæt samarbejde mellem danske og kinesiske forskere
- Udbyde kandidat- og ph.d.-uddannelse til danske, kinesiske og internationale studerende
- Bygge bro mellem forskere samt danske og kinesiske virksomheder indenfor forskning og uddannelse

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Forskningsaktiviteter

- Platform for fælles forskningsaktiviteter og udveksling
- Samarbejde om forskning
- **Vision:** Danske og kinesiske forskere kan udvikle ny viden indenfor områder af stor betydning for begge samfund

DANSKE UNIVERSITETER
UNIVERSITETS DENMARK

Uddannelser

- Undervisningsform skal understøtte tværfaglighed, kreativitet og innovation
- Tætte bånd til virksomheder, fx via praktikophold eller projektarbejde hos virksomheder
- Engelsk som fælles undervisnings-sprog
- **Vision:** Udbud af innovative og internationale muligheder for læring, der giver nye muligheder for både danske og kinesiske studerende

Fokusområder

På tværs af de danske universiteter samles de stærkeste hold inden for følgende temaer:

- Sundhed, bioteknologi & 'life sciences'
- Nanovidenskab og -teknologi
- Jordbrugs- og fødevareteknologi
- Vedvarende energi, klima og miljø
- Business, samfundsvidenskab og innovativ læring
- Informations- og kommunikationsteknologi

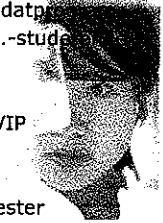

Forventet aktivitetsniveau

- 10 ph.d.-studerende ved hvert forskningsområde
- Årligt optag på 20-30 for hvert kandidatp
- Samlet 250-300 kandidat og 75 ph.d.-stude

Universitetscentrets stab

- Danske, kinesiske og internationale VIP
- Danske VIP
 - Udstationeret i 2-3 år
 - Gæsteprofessorer m.v. for et semester
 - Ph.d.-vejledere og kortere gæsteophold
- Samlet stab på ca. 100 VIP

Globalt initiativ nr. II

FOKUS PÅ UDVIKLINGSLANDE

Opgaven

De danske universiteter har siden 2007 haft til opgave at yde myndighedsbetjening

- Udenrigs- og udviklingspolitik ligger under DIIS
- Men en lang række behov i forhold til udviklingssektoren er kun løst forankret i den danske viden base

Udvikling kræver viden

- Opbygning af udviklingslandenes kapacitet indenfor forskning og uddannelse er en vigtig faktor for vækst og fremgang
- De danske universiteter tilbyder viden, erfaringer og teknologier, som kan gøre en markant forskel i verdens udviklingslande
- Universiteterne kan bidrage til at gøre udviklingsbistanden videnbærende

Indsatsen

De danske universiteter er allerede i dag involveret i mange projekter og initiativer, der fokuserer på udviklingslande:

- Samarbejder med udviklingslandenes universiteter om forskning
- Uddanner studerende fra udviklingslande
- Bidrager til udvikling af bedre uddannelser og universitetsadministration i udviklingslande
- Indgår som partnere i Danidas sektorprogrammer

Universiteternes arbejdsgruppe

Danske Universiteter inviteret til fornyet samarbejde af Udviklingsminister i oktober 2008

- Arbejdsgruppe nedsat i efteråret 2008
- Samler forskere og uddannelseseksperter med mange års erfaring indenfor udviklingssamarbejde
- Dialogforum for universiteterne
- Styrke samarbejdet med bistandssektoren
- Rapport i efteråret med forslag til projekter og initiativer, der kan bidrage til kapacitetsopbygning inden for forskning og uddannelse

Stipendier til fremtidens ledere

Scholarships for Coming Political and Business leaders in developing countries

- Stipendier til dygtige studerende fra verdens udviklingslande, der ønsker at læse på udvalgte uddannelser i Danmark
- Flere kloge hoveder til udviklingslandene
- Netværk mellem Danmark og morgendagens beslutningstagere i udviklingslandene
- Udvide den eksisterende Danida-ordning og gøre den mere omfattende

Elite-miljøer i Afrika

African Brain Trust Initiative

- Tre 'centres of excellence' i Afrika
- Opbygning af gode universitetsmiljøer lokalt i Afrika
- Kvalitet i de afrikanske uddannelser
- Mere attraktivt for afrikanske forskertalenter at skabe en karriere i hjemlandet

Tak for opmærksomheden
rektor@au.dk